

***PARTICULARITĂȚI
COMPORTAMENTALE ALE PISICILOR***

Încadrarea taxonomică:

- Regn: *Animalia*
- Încrengătura: *Chordata*
- Subîncrengătura: *Vertebrata*
- Clasa: *Mammalia*
- Supraordin: *Carnivora*
- Ordin: *Fissipeda*
- Familia: *Felidae*
- Genul: *Felis*
- Specie: *Silvestris*
- Subspecie: *Catus* (*Felis silvestris catus*)- pisica domestică

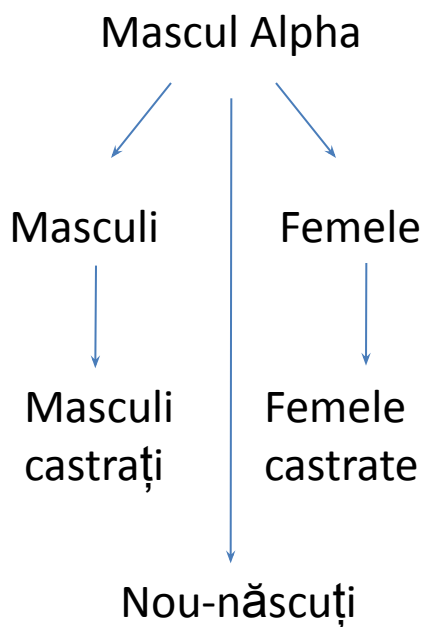

COMPORTAMENTUL SOCIAL

- Pisica este un animal de pradă carnivor, considerat puțin sociabil și cu o agresivitate teritorială marcantă față de alte pisici sau chiar față de alte specii, preferând o existență solitară, într-un ambient cu cât mai puține modificări.
- În condiții naturale, de semi-sălbăticie, sau dacă au la dispoziție hrană și spațiu suficient, pisicile se pot constitui în colonii și grupuri familiale, formă de organizare care le asigură o protecție mai bună față de eventualii dușmani.

- Densitatea populației depinde în mod direct de resursele de hrană.
- Dacă în terenul comun de vânătoare există un număr mare de păsări și de rozătoare, sau dacă sunt susținute alimentară de către om, coloniile pot ajunge la 20-80 de indivizi.

- Nucleul de bază care asigură unitatea și stabilitatea grupului este femela cu puii săi. În mod normal puii rămân împreună cu femela mamă în primele 12-18 luni de viață astfel încât, treptat, grupul se extinde.
- Puii de sex mascul părăsesc grupul familial la atingerea vârstei maturității sociale (2-4 ani), mai ușor decât puii de sex femel.

• Masculul alpha

- Nu este neapărat cel mai mare sau cel mai vârstnic

• Vânează singur

• Regabondează

- Rechiziționează prada capturată de un individ subordonat
- Nu se implică prea mult în viața socială de
- Nu participă semnificativ la creșterea și îngrijirea
- Este foarte teritorial
- Alunga orice intrus de sex masculin provenit din afara coloniei.
- Ține la respect toți masculii apti pentru reproducere

Poziții ierarhice ale sexului femel

- Atât în perioada de rut cât și în restul anului, poziția socială cea mai înaltă este deținută de o **femelă fertilă și prolifică**;
- Uneori, o femelă agresivă poate împărtăși cu masculul alpha același statut, impunându-și punctul de vedere, pentru a alcătui **"perechea regală"**;
- Femelele mature domină femelele adolescente;
- Pisicile de sex femel sunt capabile să realizeze între ele interacțiuni sociale foarte complexe, surprinzătoare, în ciuda reputației lor de animale profund individualiste.

Poziții ierarhice după sterilizare

- Indivizii care nu mai sunt capabili de reproducere, sunt dominați la toate nivelele, ocupând cea mai redusă poziție pe scara ierarhică;
- Vor ocupa după intervenție o poziție socială inferioară în cadrul grupului, indiferent de sexul avut și de statutul anterior.
- Dacă într-un grup mixt, toți indivizii sunt sterilizați, poziția superioară va fi deținută de o femelă, de regulă cea care a produs cel mai mare număr de pui.

Comportamentul de odihnă și somn

- Fiind carnivore nocturne, preferă să doarmă în timpul zilei;
- O pisică sănătoasă doarme timp de **13-18 ore** (50% ziua).
- Este capabilă să desfășoare reprize de somn cu ochii deschiși sau cu pleoapele puțin lăsate, trezirea repetată a pisicii este incompatibilă cu viața. Alegerea locului de odihnă este dependentă de anotimp.

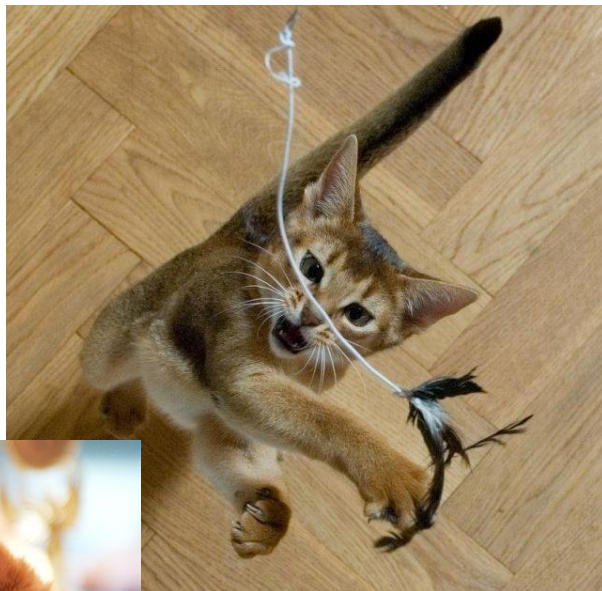

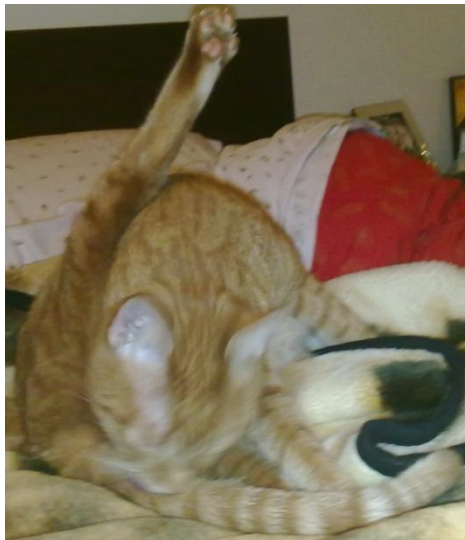
Comportamente de joacă

- Este absolut necesar pentru o socializare normală.
- Puii descoperă mediul ambiant și învață regulile de bază care vor influența relațiile sociale pentru tot restul vieții.
- La pisică, orice formă de joacă reprezintă de fapt un antrenament pentru modul de vânătoare și de capturare a prăzii.

Comportamentul de toaletare

- Pisoii nou-născuți sunt spălați mai întâi de către femela-mamă până în jurul vârstei de 6 săptămâni;
- Dacă puii rămân în familie se pot revanșa pentru serviciile primite, asigurând igiena pavilioanelor urechilor și a blăniței mamei prin lins.
- Pisicile își petrec 30% din durata vieții făcându-și toaleta
- Spălându-se îndelung și meticulos pierde o mare cantitate de salivă. Pentru toaletare folosesc limba (aspră ca o perie), dinții și labele anterioare impregnate cu salivă, curățându-și fața, fruntea, pavilioanele auriculare, externe și regiunea pectorală; arcuindu-și capul peste trunchi își curăță spatele, abdomenul, membrele posterioare.
- Prin lins se spală și își descâlcește firele de păr, îndepărtează scamele și eventualii paraziți externi, realizează un masaj cutanat, înviorând circulația.

- Prin acest comportament, pisica preia unele cantități de vitamine liposolubile (vitaminele A și D) și o parte din complexul B.
- Toaleta excesivă reprezintă un semn de stres sau de mascare a unei tulburări, iar dezinteresul este un semn de boală.
- Orice modificare a condițiilor legate de activitățile zilnice și de habitat determină instalarea stresului social, manifestat prin:
 - -toaletare excesivă (alopecia psihogenă),
 - -automutilări (vânarea cozii),
 - -regurgități de alimente solide,
 - -inapetența de înstrăinare,
 - -urinări și defecări în locuri neobișnuite,
 - -absența torsului,
 - -emisii vocale excesive,
 - -agresivitate față de congeneri, alte specii sau față de om.

COMPORTAMENTUL DIGESTIV

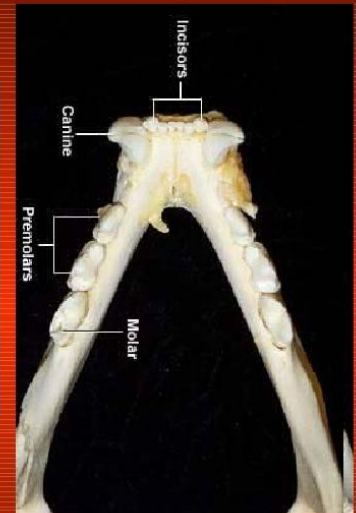
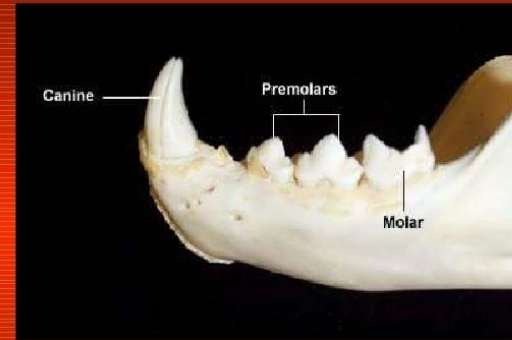
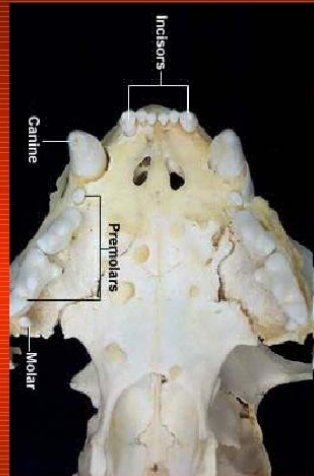
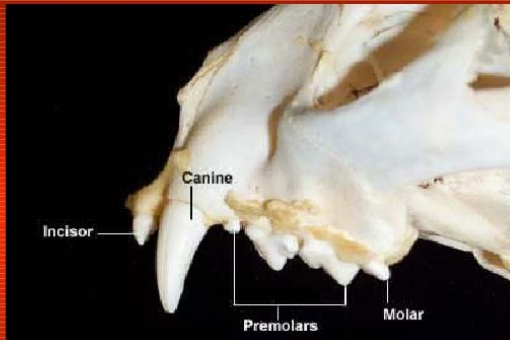
Formula dentară

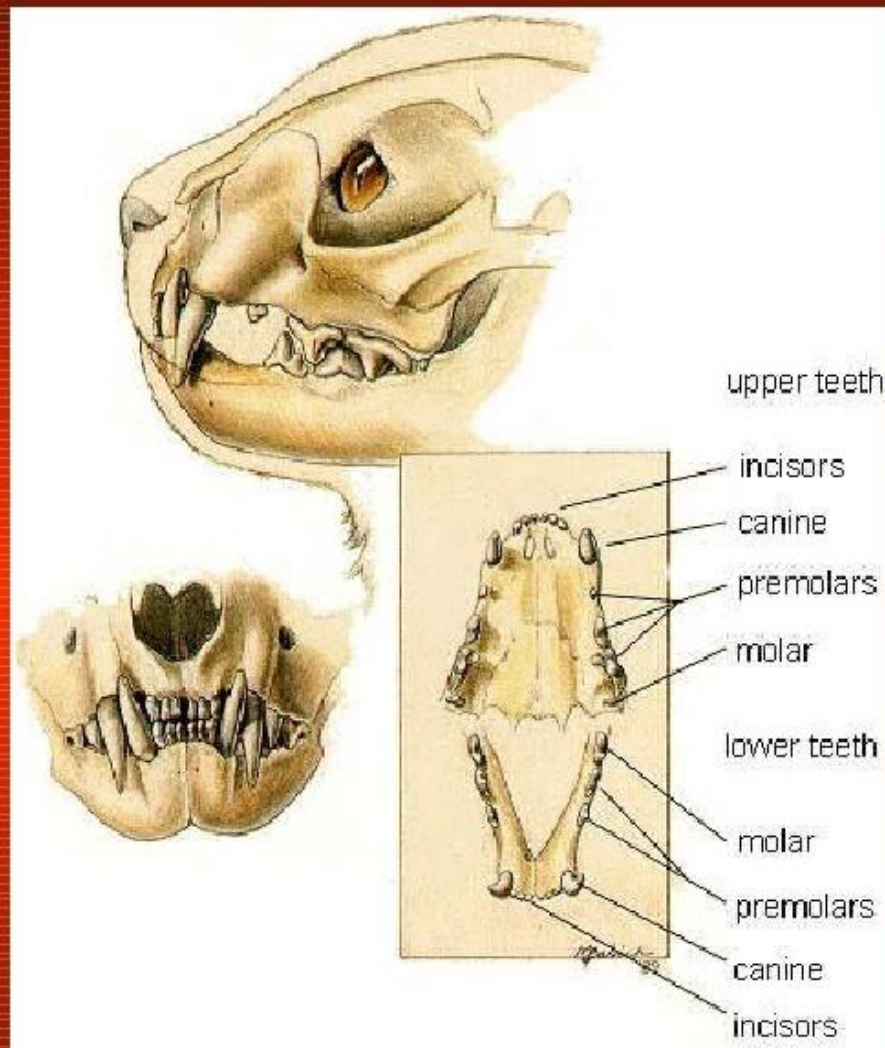
- DECIDUALĂ:

I: 6/6; C: 2/2; Pm: 6/4- TOTAL: 26

- PERMANENTĂ:

I: 6/6; C:2/2; Pm:6/4; M: 2/2- TOTAL: 30

- Pisica este un carnivor destul de strict, cu un echipament enzimatic adaptat pentru a prelucra aproape exclusiv proteinele de origine animală;
- Legumele și făina de soia se regăsesc în alimentele pisicilor în proporții mici, dar utile, facilitând tranzitul intestinal, datorită conținutului de fibre;
- Pisica nu poate utiliza plantele ca surse de fier, vitamina A (**nu pot converti carotenul**).
- **Nu poate metaboliza suficient celuloza și amidonul crud.**
- Uleiurile vegetale folosite pentru echilibrarea energetică sau pentru combaterea constipației, nu pot fi surse de acizi grași esențiali.

- Pisica este dependentă de aportul exogen de acizi linoleic și arahidonic.
- Digestia este excelentă pentru compuși ușor hidrolizabili dar mediocră pentru cei care necesită o acțiune enzimatică prelungită (scleroproteine).
- O pisică sănătoasă necesită 2g proteină/zi/kg.
- **Proteinele trebuie să reprezinte 60% din rație (30% din carne, 25% lapte și ouă, 5% proteină vegetală).**
- Tolerază destul de bine grăsimile (datorită secreției crescute de bilă și lipază pancreatică). Sunt de preferat lipidele de origine animală (untura, unt, pește gras, ulei de pește), fiind și surse de acizi grași esențiali.

- Glucidele sunt necesare în proporție de 15%.
- Nu poate converti triptofanul în niacina, este dependentă de aportul exogen de taurină și foarte sensibilă la deficitul de arginină. Dietele comerciale pentru câini (cu conținut scăzut în taurină) pot provoca orbirea la pisica.
- Pisica este pretențioasă și selectivă, acceptă cu greu un aliment necunoscut, însă unii indivizi sunt mai flexibili.
- Mirosul, gustul și temperatura alimentelor sunt principalele caracteristici receptate de pisică; poate ajunge la inapetență dacă are o rinită care o împiedică să perceapă calitatea produsului.

- Tranzitul intestinal este rapid, 18-24 ore (pisicile de apartament se hrănesc des, la fiecare câteva ore necesitând alimente cu valoare nutritivă ridicată).
- Pisicile dominante se hrănesc primele (sunt influențate de conjunctură), consumă alimentele în liniște și cu meticulozitate, singure, fără persoane în jur.

- Se recomandă folosirea vaselor individuale pentru apă și alimente (unele pisici refuză hrana din vase murdare, necunoscute sau noi; pisicile sunt dezgustate de prezența tăviței pentru excremente în apropierea vasului de mâncare).
- Zgomotele, lumina, schimbarea vaselor, prezența persoanelor străine sau a altor pisici influențează consumul zilnic de hrană.

Consumul de iarbă și plante ornamentale

- Iarba poate provoca vomă sau diaree, iar prin conținutul de fibre favorizează tranzitul digestiv, facilitând golirea periodică a stomacului și a intestinelor (pradă cu păr și pene). Ar putea fi și o sursă suplimentară de vitamine și minerale.
- Consumul de plante ornamentale poate produce intoxicații (transmiterea toxoplasmozei).
- Plante toxice pentru pisică: asparagus, azalee, anemone, brândușe, crizanteme, cale, filodendron, garoafe, bulbi de lalele, iedera, ienupar, lăcrămioare, narcise, oleandru, viorele, zambile, plante tratate cu pesticide.

Comportamente sexuale și de reproducere

- Maturitatea sexuală:- femelă: 6-8 luni
 - mascul: 6-7 luni
- Vârsta optimă pentru împerechere:- 1 an
- Durata vieții sexuale: 8-9 ani
- Durata ciclului sexual: 3 săptămâni
- Durata căldurilor: 2-19 zile
- Momentul ovulației: spontană
- Apariția căldurilor după fătare: 2 luni
- Durata gestației: 58-62 zile

Comportamente sexuale și de reproducere

- Rasele autohtone cu acces nelimitat la aer liber au 2 cicluri de călduri anuale (februarie-martie, august-septembrie)
- Rasele orientale au 3-5 cicluri de călduri/ an
- Sezonul de rut:

- pisicile cu acces în grădină se întâlnesc în zona comună a teritoriului, de obicei noaptea plasându-se la distanțe de 1-6 m una față de cealaltă

- **masculii** își semnalizează prezența prin emisiile vocale și toate marcajele posibile, întărite de lupte și comportamente anti-sociale.

- Masculul urinează în jeturi foarte subțiri pe suprafețe verticale, răspunde prin vocalize la auzul altor pisici și poate deveni agresiv chiar și față de femela în călduri

Comportamente de curtare și de împerechere

- **Femela în călduri** se rostogolește des, devine tandră, miaună tot timpul, urinează frecvent, în locuri neobișnuite și în cantități mici

- Lordoză pronunțată cu deplasarea cozii spre lateral, evidențierea regiunii ano-genitale care apare congestionată și se contractă ritmic “sex-skin”
- Pentru împerecherile dirijate- femela trebuie dusă la domiciliul masculului

-În timpul împerecherii:

- motanul fixează cu dinții ceafa pisicii
 - la pătrunderea penisului în vagin femela scoate un urlet
 - ejacularea durează doar câteva secunde
 - perecherea se separă spontan
 - comportamentul final: rostogolirea pe spate a femelei
- După 1-2 zile după montă, căldurile dispar și femela ripostează dacă un mascul inițiază ritualul de curtare
- excepțional: superfetație- dezvoltarea simultană a două serii de pui de vârste diferite în același uter

Comportamente maternale

- Femela devine mai docilă, preocupată de hrană- *pot fi consolidate relațiile cu stăpânul*
- Modificări topografice:
 - la 4 săptămâni creșterea în volum a uterului, compresia pe diafragm și efortul metabolic determină o stare de *oboseală progresivă*
 - pe zona ventrală a abdomenului-alopécie endocrină sau de stres- rol fiziologic (facilitează alăptarea prin descoperirea și evidențierea glandelor mamare)
- Ultima săptămână- pregătirea cuibului într-un loc ferit, care îi inspiră siguranță
- **cuibul**: cu două intrări, întunecos, călduros, curat și moale
 - poate alege dulapul cu haine, patul sau alte locații confortabile
- Semnele fătării**: apariția secreției de lapte, femela devine nervoasă, agitată, retrăgându-se în cuib sau solicitând ajutorul omului (dacă este bine socializată)

- Prezența motanului în zona de creștere a puilor poate fi un semnal de alarmă
- Există 2 categorii de indivizi:
 - unii motani sunt prietenoși, pașnici față de puii din cuib
 - alții au tendințe agresive: infanticid
- Puii care au fost socializați în primele 2-12 săptămâni prin participarea unui mascul blând la viața familiei sunt la rândul lor, la maturitate, mai prietenoși și mai puțin stresați în preajma unei persoane străine

Comportamente maternale

- După fătarea fiecărui pui, femela rupe cu dinții cordonul ombilical, linge energic nou-născutul pe tot corpul (stoparea hemoragiei, reanimare, înviorare, direcționare către glandele mamare)
- Alăptare

- Pisica mamă este foarte preocupată de puii care sug sau dorm și poate deveni indiferentă față de cei care nu au reușit să se orienteze corect
- Puii care se orientează afară din cuib pot fi abandonați, urmând să moară prin epuizare, prin lipsa hranei sau a căldurii.
- Pisica poate consuma un astfel de pui dacă-l găsește imobil, fără mirosul specific al cuibului, cu o temperatură corporală joasă sau mort considerându-l o pradă obișnuită
- Canibalismul nu este obligatoriu!
- Dacă fenomenul de imprimare s-a instalat, pisica nu mai consumă puiul chiar dacă acesta este mort
- Pentru a **preveni** aceste situații:
 - cuibul trebuie controlat din când în când, nu foarte des
 - puii descoperiți la distanță de mamă se împing către aceasta cu blândețe folosind o mânășă impregnată cu mirosul cuibului

Comportamente maternale

- După ultima fătare pisica își permite o scurtă pauză pentru hrănire și efectuarea necesităților fiziologice
- Dacă este stresată pisica-mamă poate abandona noii-născuți
- Pisica devine grijulie și posesivă
- Toarce des pentru a semnaliza puilor că este în apropiere, iar puii torc în semn de răspuns
- În cazul unei primejdii mută puii într-un loc mai sigur
- Este agresivă față de masculii prezenți în apropiere

Evoluția puilor

- La naștere**- puiul de pisică este lipsit de auz și prezintă anchiloblefarom natural bilateral
 - cântărește 70-135 grame
 - este incapabil de a se deplasa, se târăște, se agață de o mamelă și este total dependent de propria mamă
- La 7-8 zile**- ochii i se deschid
- La 10-14 zile** – pisoii încep să audă

- La 3-4 săptămâni**- își coordonează mișcările și își urmează mama
 - încep jocurile
- La 6 săptămâni**- pisoi pot mânca hrană solidă
- La 8 săptămâni**- pot fi socializați
- Ocazional unii pisoi continuă să sugă perioade mult mai mari- valoare socială, cuplul mamă-pui rămâne stabil;

...tă secreția de prolactină a
..., respectiv blocarea reinstalării

48 de zile

42 de zile